

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsa**

**7/2024. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.056/2023/11. szám)**

a mintaperben hozott – felülvizsgálattal nem támadott – határozattól való eltérésről

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria K.V. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A mintaperben, alsóbb bírósági szinten hozott ítélet a Kúriát nem köti, vagyis a felülvizsgálattal nem támadott mintaperben hozott ítélettől a Kúria eltérhet az annak alapján hozott ítéletek jogszerűségének vizsgálatára irányuló felülvizsgálati eljárásban.

2. A Kúria K.V. ítélkező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kfv.37.471/2019/11. számú ítélet indokolásának [48] bekezdésében foglalt jogértelmezéstől eltérhet, az és a hasonló jogértelmezést tartalmazó határozatok a továbbiakban kötelező erejüként nem hivatkozhatók.

Indokolás

I.

[1] A Kúria előtt Kfv.37.355/2023. számon folyamatban lévő közigazgatási perben az eljáró tanács (a továbbiakban: Indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 33. §-ának értelmezésén alapuló – Kfv.37.471/2019/11., Kfv.37.472/2019/8., Kfv.37.473/2019/9. és Kfv.37.481/2019/9. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozataitól.

[2] Az Indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése szerint felfüggesztette a jogegységi eljárás befejezéséig.

II.

- [3] Az Indítványozó tanács előtt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás tényállása szerint a felperes Budapest XXIII. kerületének több önálló helyrajzi számú, külterületi, szántó művelési ágú, nem teljesen összefüggő ingatlanain, összesen 210.119 m² területen golfpályát alakított ki. Az alperes – megismételt – földvédelmi eljárásban ingatlanonként hozott összesen 22 db határozatot, amelyekkel elrendelte az engedély nélkül más célra hasznosított termőföldeknek a más célú hasznosítását közvetlenül megelőző, az ingatlan-nyilvántartásban rögzített művelési ágnak és minőségi osztálynak megfelelő állapotába való helyreállítását a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 16. § (1), (2), (7) bekezdései és a (11) bekezdés b) pontja alapján.
- [4] A felperes egy keresetlevélben indított közigazgatási pert a 22 db határozat jogszerűségének felülvizsgálata iránt. Az elsőfokú bíróság határozatonként elkülönítette a közigazgatási pereket, és a 111.K.702.171/2022. számú perben a Kp. 33. § (1) bekezdése alapján döntött annak mintaperként történő elbírálásáról. Erre tekintettel a többi elkülönített perben az eljárást a mintaper elbírálásáig felfüggesztette. Az elsőfokú bíróság a mintaperben hozott 13. sorszámú ítéletével a támadott közigazgatási határozatot megsemmisítette, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Indokolása szerint az alperesnek az eljárása során a már hatályon kívül helyezett, de az eljárás megindulásakor hatályban volt Tftv. 16/B. §-át alkalmaznia kellett volna. A mintaperben hozott ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottak be.
- [5] A mintaperben hozott ítéletben foglaltakra figyelemmel az elsőfokú bíróság a többi, felfüggesztett pert folytatta, és a mintaperben hozott ítélet kötőerejére hivatkozva azzal azonos tartalmú ítéleteket hozott.
- [6] A mintaperben hozott ítélet alapján meghozott jogerős ítéletek ellen az alperes felülvizsgálati kérelmeket nyújtott be, amelyekben a jogerős ítéletek hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a bíróságok jogsértő eljárásai, különösen a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés, az elkésett kereseti kérelem befogadása, a jogszabállyal ellentétes döntéshozatalra való kötelezés, a bizonyítási eljárás mellőzésével és felterjesztett közigazgatási iratanyag hiányában hozott döntések megalapozzák a felülvizsgálati eljárást. Az ítéletek az elbíráláskori és a jelenleg hatályos jogszabályokkal ellentétes eljárásrend alkalmazására utasítják.
- [7] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmeit a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján befogadta, a Kfv.37.355/2023. számon indult pernek a Kp. 33. § (1) bekezdése alapján mintaperként való elbírálásáról határozott, és erre tekintettel a tény- és jogazonos többi pert a mintaper elbírálásáig felfüggesztette.

III.

- [8] Az Indítványozó tanács szerint a mintaperként elbírálandó Kfv.37.355/2023. számú perben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának akadálya a Kúria BHGY-ban közzétett Kfv.37.471/2019/11. számú ítéletének [48] bekezdésében, a Kfv.37.472/2019/8. számú ítéletének [43] bekezdésében, a Kfv.37.473/2019/9. számú ítéletének [46] bekezdésében és a Kfv.37.481/2019/9. számú ítéletének [43] bekezdésében tett azonos megállapítás, miszerint „amennyiben pedig a jelen ügyben felülvizsgált ítéletet hozó bíróságnak követnie

kellett a mintaper eredményét, akkor attól, az ezen ítélet jogszerűségét vizsgáló Kúria sem térhet el még akkor sem, ha a mintaper eredményét felülvizsgálattal a Kúrián nem támadták, és ekként a mintaperben hozott ítélet törvényességéről a Kúria nem foglalhatott állást”.

- [9] Az Indítványozó tanács álláspontja szerint az ügyszabadság fennáll, mert a közzétett ítéletek alapjául szolgáló esetekben és az előttük folyamatban lévő felülvizsgálati perekben is a Kp. 33. §-a alapján az elsőfokú bíróság előtt mintaper lefolytatására került sor földhasználattal kapcsolatos közigazgatási hatósági ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során.
- [10] A korlátozott precedensrendszerből következően az Indítványozó tanács kötve van a fentiek szerinti azon állásponthoz, hogy amennyiben a mintaperben hozott ítéletet felülvizsgálati kérelemmel nem támadták meg, a mintapert követően, a mintaper kötőereje alapján meghozott jogerős ítéletek ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek nem bírálhatók el érdemben, mert a mintaperben hozott ítélet kötőereje a Kúriára is kiterjed anélkül, hogy annak jogszerűségét a Kúria felülvizsgálta, felülvizsgálhatta volna.
- [11] Az Indítványozó tanácsnak a mintaper természetéből, joghatásaiból, a jogalkotó szándékából, valamint a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogból levont következtetései értelmében nem tartható fenn a közzétett döntésekben kifejtett álláspont.
- [12] A Kp. 33. §-hoz fűzött indokolás alapján az Indítványozó tanács hangsúlyozta, hogy elkülönülő, önálló peres eljárásokról van szó. A mintaper eredménye alapján eldöntött többi peres eljárás a mintapertől független, mert a mintaper befejezését követően a felfüggesztett eljárások a mintaper eredménye szerint dönthetők el, de akár további bizonyítási eljárás is lefolytatható.
- [13] Hangsúlyozta, hogy a mintaper nem egyenlő a próbaper intézményével, így a mintaperben hozott ítélet joghatása is eltérő attól. A mintaper jogintézményének célja, hogy a tömegével megjelenő, azonos ténybeli és jogi alapon nyugvó eljárások gyorsabbak, olcsóbbak és hatékonyabbak legyenek, miközben biztosítja a joggyakorlat egységesebbé válását is.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és az Alkotmánybíróság döntései {14/2018. (IX. 27.) AB határozat [5], [17], 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat [66], 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, 14/2018. (IX. 27.) AB határozat [18]} alapján hangsúlyozta, hogy amennyiben azért nem lenne lehetőség a mintaperben hozott ítélet alapján hozott döntés kúriai felülvizsgálatára, mert a mintaperben hozott ítéletet rendkívüli perorvoslattal nem támadták, akkor lehetővé válna, hogy egy későbbi ügyben, de a mintaper ítélete alapján hozott döntést sem lehetne a Kúria előtt megmérettetni, kockáztatva ezzel, hogy jogszabályba ütköző vagy valamely alapelv (például a jogorvoslathoz való jog) sérelmét jelentő döntés válik a bírósági joggyakorlat részévé.
- [15] Az Indítványozó tanács kiemelte, hogy mintaper nemcsak az azonos felek között folyamatban levő pereket érintően alakítható. Ez esetben a más felek között folyamatban levő perben a mintaperben hozott ítéletre tekintettel meghozott ítélet elleni felülvizsgálati kérelem

érdemi elbírálásának kizártsága a fél jogorvoslathoz való jogát csorbítaná, megfosztaná attól, hogy az ügyében a jogegységért felelős Kúria döntését kérhesse.

- [16] Utalt arra, hogy a Kúria más döntéseiben, így a Kfv.37.453/2021/16. számú ítélet [51]-[54] és [84] bekezdéseiben, a Kfv.37.382/2022/4. számú ítélet [35] és [51] bekezdéseiben, a Kfv.37.384/2022/64. számú ítélet [33] és [48] bekezdéseiben, valamint a Kfv.37.388/2022/4. számú ítélet [18] és [42] bekezdéseiben a mintaperben hozott ítélet kötőerejét csak azon bírósági szintre nézve értelmezte, amely a mintaperben történő elbírálást elrendelte.

IV.

- [17] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a Kp. 33. §-ához fűzött miniszteri indokolás, az Alkotmánybíróságnak a tényleges és hatékony jogorvoslati jog érvényesülésével kapcsolatos egyes döntései alapján, az Alaptörvény 28. cikke szerint irányadó jogértelmezésre figyelemmel leszögezte, hogy a mintaper célja a bíróságok eljárásának időszerűvé tétele és gyorsítása. A Kp. 33. §-ának szabályai a bizonyítékok értékelése és a mintaper jogi érvelése más perben való legitim felhasználhatóságának jogalapját teremti meg, e nélkül a bíróságnak erre perjogi lehetősége nem lenne.

- [18] A mintaperbeli másodfokú eljárástól függetlenül biztosított a többi eljárásban a fellebbezés joga, ami azt is magában foglalja, hogy a rendes jogorvoslat során nincs kötve az esetlegesen eljáró másodfokú bíróság a mintaperben hozott ítélethez. A mintaperben hozott ítélet kötőerejéről ezért a felsőbb bíróság irányába nem beszélhetünk. A mintaperben alsóbb bírósági szinten hozott ítélet kötőereje tehát a Kúriára nem terjed ki, a felülvizsgálattal nem támadott mintaperben hozott ítélettől a Kúria eltérhet az annak alapján hozott ítéletek jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló eljárásban.

V.

- [19] A felperes nyilatkozata szerint nem indokolt az eltérés a Kúria BHGY-ban közzétett határozataitól. Amennyiben ugyanis az Indítványozó tanács általánosságban eltérhetne a mintaperben hozott ítélet alapján hozott további ítéletek kúriai felülvizsgálati eljárása során a mintaperben hozott – kúriai felülvizsgálati kérelem és alkotmányjogi panasz hiányában – anyagi jogerős ítéletben foglaltaktól, akkor egyrészt a mintaper intézménye teljességgel „kiüresedne”, másrészt a res judicata elve, valamint a pergazdaságossági- és perkonzentráció elvei is sérülnének.

- [20] Hangsúlyozta, hogy a peres felek nem vitatták a mintaper alkalmazásának jogszerűségét, ezzel elfogadták a mintaper sajátosságából fakadó jogkövetkezményeket is. A jogorvoslati jog a peres felek oldalán nem üresedett ki, csupán a mintaper sajátosságaiból fakadóan korlátozódott oly módon, hogy a mintaper vonatkozásában a felülvizsgálati jogorvoslati jognak elenyészése (elmulasztása) kihatott a további, a mintaperben hozott döntés alapján meghozott további perekben született döntésekre is.

- [21] Az alperes nyilatkozatában egyetértett az előzetes döntéshozatali indítványban kifejtett állásponttal, amely szerint a mintaperben hozott ítélet a felülvizsgálati eljárásban eljáró

Kúriára nem bír kötőerővel, és nem zárható el a fél a felülvizsgálati kérelme érdemi elbírálásától azon az alapon, hogy a mintaperben hozott ítélet ellen nem nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. Egyetértett azzal a megállapítással is, miszerint nem tehető különbség abban a vonatkozásban, hogy azonos vagy különböző felek között folyó pereket érinti a mintaperré alakítás és a mintaperben való elbírálás.

- [22] Az alperes hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére, álláspontja szerint a jogorvoslathoz való jog korlátozását jelentené az a jogértelmezés, amely szerint a mintaperrel érintett többi perben érintett peres fél sem terjeszthet elő felülvizsgálati kérelmet, akkor ha a mintaperben meghozott ítélet ellen nem nyújtanak be felülvizsgálati kérelmet. Utalt továbbá arra, hogy a Kp. 33. § (2) bekezdése szerint a mintaper bizonyítási eredményének felhasználása nem akadályozza további bizonyítás elrendelésének, amely bizonyítás adott esetben olyan eredményre vezethet, aminek következtében az adott ügyet elbíráló bírói tanácsnak a mintaperben meghozott ítélettől eltérő álláspontra kell helyezkednie. Mindezekre tekintettel az alperes álláspontja szerint indokolt lehet az eltérés az indítványban megjelölt határozatoktól.

VI.

- [23] A Jogegységi Panasz Tanács a következőkre alapozta döntését.

- [24] Kp. 33. § (1) Ha a bíróság előtt legalább tíz olyan eljárás indul, amelyek jogi és ténybeli alapja azonos, a bíróság dönthet arról, hogy e perek egyikét mintaperben bírálja el, és a többi eljárást az eljárást befejező határozata meghozataláig felfüggeszti.
- (2) A bíróság a felfüggesztett eljárásokat a mintaper eredménye szerint, tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha azt állapítja meg, hogy azok a mintapertől sem jogi, sem ténybeli szempontból nem különböznek. A mintaper bizonyítási eredményének felhasználása nem akadályozza a további bizonyítás elrendelésének.
- (3) A bíróság a mintaperben hozott ítélet jogerőre emelkedését követően indult, az (1) bekezdés szerinti jogvitát is e § szabályai szerint bírálhatja el.

- [25] A Kp. 33. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a mintaper új elem a közigazgatási perjogban. A rendelkezés célja az olyan jogviták gyorsabb kezelése, ahol azonos ténybeli alapon, azonos jogi helyzet mellett kell a bíróságnak számos ügyben párhuzamosan döntést hozni, és ennek érdekében tartalmilag szinte azonos eljárási cselekményeket megtenni. Az ilyen eljárások gyorsabb elbírálása érdekében a perrendtartás lehetőséget ad a bírónak arra, hogy egy eljárást annak mintaperré minősítése révén, mintegy előzetesen lefolytasson, s az ott nyert bizonyítékokat és jogértelmezési eredményt a többi eljárásban felhasználva döntsön. A többi per felfüggesztése a mintaper befejezéséig lehetséges, ezt követően a felfüggesztett eljárásokat – ha ismét meggyőződött a tény- és jogbeli azonosságról – tárgyaláson kívül is elbírálhatja. Döntése szerint azonban ekkor is folytathat bizonyítást, a mintaper eredményéhez tehát nincs kötve. A mintaperbeli másodfokú eljárástól függetlenül lesz joga fellebbezést benyújtani a mintaperben hozott ítélet nyomán hozott ítélettel szemben az arra jogosultnak [Indokolás a T/12243. számú törvényjavaslathoz (Kp. Indokolás)].

- [26] A mintaper az egyszerre nagyobb számban jelentkező, azonos ténybeli és jogi alapon álló perek koncentrált, gyorsabb, hatékonyabb elintézésére ad lehetőséget, hozzájárul a joggyakorlat egységességéhez és megkönnyíti a bíróságra nehezedő terheket. A mintaper a felek számára is jó megoldás lehet, hiszen az ügy mielőbbi befejezését biztosítja. Előnyös azért is, mert kiszámíthatóvá teszi a döntést, amelyre figyelemmel a felperes olcsóbb megoldásként el is állhat keresetétől. A fél attól sincs elzárva, hogy pernyertessége érdekében újabb bizonyítást indítványozzon.
- [27] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 14/2015. (V. 26.) AB határozat [16] bekezdésében kimondta, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {Lásd: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992., 27., 31.; megerősítve: 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás: [16]}. Az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot [lásd: 41/1991. (VII. 3.) AB határozat, ABH 1991, 193, 194.; 22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 411.; 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105-106.].
- [29] Az Alkotmánybíróság a 3064/2014. (III. 26.) AB határozat [15] bekezdésében rögzítette, az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének lehetősége {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186.].
- [30] A jogviták mintaperben vagy mintaperben hozott ítélet alapján való elbírálása nyilván nem járhat az alkotmányos alapjognak, a jogorvoslathoz való jognak a sérelmével, korlátozásával, elenyészésével.
- [31] A Kp. 33. §-a a jogorvoslathoz való jogról nem rendelkezik, a Kp. jogorvoslatokkal kapcsolatos része a mintaperben hozott vagy mintaper alapján hozott ítéletekkel összefüggésben eltérő szabályt, kivételt nem ad. Ahogy azt a Kp. 33. §-ához fűzött indokolás is tartalmazza, a mintaperbeli másodfokú eljárástól függetlenül van joga fellebbezést benyújtani az arra jogosultnak a mintaperben hozott ítélet alapján hozott ítélettel szemben.

Bár a Kp. időközbeni módosítása folytán a közigazgatási perekben nincs általános lehetőség az elsőfokú ítéletekkel szembeni fellebbezésre, azonban a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében a fellebbezés szabályait a felülvizsgálatra is alkalmazni kell. A mintaperben hozott ítélet alapján hozott ítéletek tekintetében tehát az általános szabályok szerint helye van felülvizsgálatnak, mégpedig – kizáró törvényi rendelkezés hiányában – akkor is, ha a mintaperben hozott ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nem terjesztettek elő.

[32] A Jogegységi Panasz Tanács megítélése szerint a mintaperben hozott ítéletet követően lefolytatott többi eljárásban a feleket nemcsak az elállás vagy a további bizonyítás joga illeti meg, hanem az is, hogy a saját ügyükben hozott ítélettel szemben az általános szabályok szerint ugyanúgy éljenek jogorvoslattal, ahogy a nem mintaper alapján hozott ítélettel szemben. Ez a jogorvoslat nem lehet formális, nem lehet korlátozott tartalmú pusztán azért, mert a mintaperben hozott ítélettel szemben nem éltek jogorvoslattal az arra jogosultak. Ugyanígy nem befolyásolja a jogorvoslati jog gyakorlását az, hogy a többi, felfüggesztett perekben hozott ítélettel szemben éltek-e jogorvoslattal, avagy sem. A jogorvoslat lehetősége a Kp. szerint meghatározott körben megilleti a peres eljárás résztvevőit, a mintaperben hozott ítélet elleni felülvizsgálat elmaradása nem hat ki a mintaperben hozott ítélet alapján hozott további döntésekre. Az ítélt dolog (*res judicata*) elve nem érvényesülhet egy másik, akár más személyek között folyamatban lévő ügyben. A mintaperrel elérni kívánt hatékonysági, pergazdaságossági szempontok és a perkoncentráció elve az alkotmányos alapjogot nem írja felül, erre figyelemmel a jogorvoslat nem üresedhet ki.

[33] A mintaperben hozott határozat ennél erősebb joghatásához, ahhoz, hogy annak jogereje kihasson a felfüggesztett eljárásokban hozott későbbi határozatokra, a Kp. szabályainak módosítása lenne szükséges. Ebben az esetben ugyanis a felfüggesztett eljárások felperesei, alperesei és érdekeltjei számára jogorvoslatot kellene biztosítani a mintaperben hozott határozattal szemben annak érdekében, hogy a mintaperben hozott határozat jogereje a saját ügyükben őket megillető jogorvoslati jogot ne vonja el teljesen. Ez a joghatás bírósági értelmezéssel nem biztosítható, ahhoz a jogszabálynak kellene másként rendelkeznie.

[34] A BHGY-ban közzétett, az Indítványozó tanács által megjelölt eseti döntések a fenti következtetésekkel ellentétes megállapítást tartalmaznak, a Kp. 33. §-ából nem vezethető le, hogy a mintaperben hozott ítélet nyomán hozott ítélet jogszerűségét vizsgáló Kúria a felülvizsgálati eljárásban kötve van a mintaperben hozott ítélet eredményéhez, még akkor is, ha a mintaperben hozott ítéletet a Kúrián felülvizsgálattal nem támadták. Az ettől eltérő megállapításon alapuló kúriai gyakorlat nem tartható fenn, ezért a megjelölt határozatokban szereplő jogértelmezéstől az Indítványozó tanács eltérhet.

VII.

[35] Mindezekre figyelemmel a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 24. § (1) bekezdés *c)* pontja, a 25. §-a, a 32. § (1) bekezdés *b)* pontja, a 34. §-a, továbbá a 40. § (1) és (2) bekezdése alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[36] A Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria

honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

- [37] A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező. Ettől az időponttól kezdve a Kúria BHGY-ban közzétett Kfv.37.471/2019/11. számú ítélete indokolásának [48] bekezdésében, a Kfv.37.472/2019/8. számú ítélete indokolásának [43] bekezdésében, a Kfv.37.473/2019/9. számú ítélete indokolásának [46] bekezdésében, a Kfv.37.481/2019/9. számú ítélete indokolásának [43] bekezdésében, továbbá a Kfv.37.483/2019/9. számú ítélete indokolásának [40] bekezdésében foglalt és más hasonló jogértelmezés kötelező erejűként nem hivatkozható.

Budapest, 2024. május 6.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Orosz Árpád s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Puskás Péter bíró helyett, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró

Dr. Tóth Kincső bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

- [38] A Bszi. 41/A. § (3) bekezdése alapján és a KÜSZ 32. § (3) bekezdése szerinti határidőben – tisztelettel – az alábbi többségi határozattól eltérő álláspontot terjesztem elő.

- [39] Nem értek egyet a többségi határozatban foglaltakkal, különösen két okra figyelemmel:

1.

- [40] Álláspontom szerint a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa e döntésével kiüresíti a mintaper intézményét. Elismerem, hogy a szabályozás hiányos és joggal vet fel kételyeket. Ugyanakkor véleményem szerint lett volna lehetőség arra, hogy a Jogegységi Panasz Tanács olyan jogértelmezést fogadjon el, amellyel megfogalmazza a közigazgatási perrendtartás egyik sajátos jogintézményével kapcsolatos kritikáit, egyúttal felhívja a szabályozás hibájára a figyelmet, de jogértelmezésével nem szünteti meg a jogintézmény alkalmazásának minden értelmét. Állítom, hogy a jogorvoslati jog biztosításán nyugvó jogértelmezés bizonyos esetekben nem jogvédelemhez, hanem a jogorvoslati joggal való visszaéléshez vezet. Ezeket az esetek a Jogegységi Panasz Tanács nem tárta fel.

- [41] Álláspontom szerint jelentős különbség van az egyes mintaperek között tekintetben, hogy a legalább tíz közigazgatási per ugyanazon felek között, vagy más felek, esetleg egyéb érdekelték részvételével zajlik, illetve teljesen azonos ténybeli és jogi alapon zajlanak az

eljárások vagy esetleg vannak eltérések. Az nem vitatható, hogy a jogorvoslati jog biztosítása minden esetben elengedhetetlen, ha olyan személyek érintettek a mintaperi ítélet nyomán hozott ítéletekben, akik nem voltak a mintaperben az eljárás résztvevői. E körben valóban jogalkotással lehetne a jogintézményt teljes egészében fenntartani.

- [42] Ugyanakkor a többségi határozat jogértelmezési elveit nem tartom indokoltnak, mert a jogorvoslati joggal való visszaélésre ad alapot, ha ugyanazon felek között, ugyanazon tények és jogi hivatkozások mentén zajlik a mintaper és az összes, mintaperre felfüggesztett közigazgatási per. Ebben az esetben, ha a mintaperi ítélet ellen egyik peres fél sem kezdeményez felülvizsgálati eljárást, akkor lényegében belenyugszik a mintaítéletben foglaltakba és egyúttal tudomásul veszi (természetesen megfelelő bírói kioktatás mellett), hogy a mintaperre felfüggesztett valamennyi perükben ugyanezt a döntést fogják meghozni, feltéve, hogy újabb jogi hivatkozások vagy újabb tények – akár bizonyítás útján – nem merülnek fel. Nem látom annak valós (akár alapjogi) okát, hogy miért ne lehetne a mintaperi ítélet kötőerejéről beszélni az ugyanazon felek közötti, ténybelileg és jogilag teljesen azonos ügyekben. Itt nem merülhet fel az a kérdés, hogy a mintaperben ne tudták volna a peres felek érveiket előadni, esetleg jogorvoslati jogukkal teljeskörűen élni. Ezekben az ügyekben a később már a pertaktika része lehet a jogorvoslati kérelem előterjesztése, az esetleges – mintaperből már jól ismert – kötelezettségek teljesítésének elodázására törekedhetnek a felek. Ezt az esetkört és a tőle – kisebb vagy nagyobb mértékben – eltérő esetköröket ki kellett volna elemezni az alapjogi védelem szempontjából, ez azonban elmaradt.

2.

- [43] Álláspontom szerint e többségi határozatban ki kellett volna arra is térni, hogy miként lehet fenntartani az 1/2021. KJE határozat [33] bekezdés szerinti indokolását.
- [44] A Kúria Közigazgatási Kollégiuma 1/2021. KJE határozatának [33] bekezdésében kimondta, hogy „[...] *Tény és jogbeli azonosság esetén ugyanis a mintaper eredménye a további perekben is irányadó, attól eltérni nem lehet. A mintaper kötőereje a bíróság által – kérelemre vagy hivatalból – tett érdemi megállapításokra, jogi következtetésekre korlátozódik.*”
- [45] E jogegységi határozatban – 3 évvel ezelőtt – az elsőfokú bírók számára követelményként fogalmazódott meg, hogy – eltérő peres felek, érdekelték személyétől függetlenül is – követniük kell a mintaperi ítéletet, attól nem térhetnek el, ha a ténybeli és jogi azonosság fennáll (értsd helyesen: ha a mintaperi ítélet meghozatalát követően folytatott, mintaperre figyelemmel felfüggesztett közigazgatási perekben nem folyt le bizonyítás új tényekre, és nem volt újabb vagy más jogi hivatkozás mint a mintaperben.). A Kúria a többségi határozatban lényegében azt mondja ki, hogy ha az elsőfokú bíróság a mintaperi ítélet alapján dönt, kötőerejét értékelve ítélezik, akkor ítélete a mintaítélet törvénysértő volta miatt minden további nélkül törvénysértő (még akkor is, ha ugyanazon felek között, ugyanazon tények és jogi hivatkozások elbírálására került sor). Ha a Kúria a többségi döntés nyomán az anyagi jogerővel rendelkező mintaítélethez nincs kötve, és arról megállapíthatja (igaz burkoltan), hogy az jogszabálysértő, téves, akkor felmerül a kérdés, mi értelme van a mintaítélet 1/2021. KJE határozattal kimondott kötőerejének.

[46] Véleményem szerint a mintaitélet az 1/2021. KJE határozat [33] bekezdése és a Kp. 33. § (2)-(3) bekezdése alapján többlettartalommal bír egy „átlagos” (értsd úgy, hogy más, de nem mintaperben, ugyanazonosság mellett meghozott) jogerős ítéletnél. A többségi határozat a mintaperi ítéletet „átlagos” jogerős ítéletté minősítette.

[47] Itt kell utalni arra, hogy egy első fokon jogerős ítélet is szolgálhat mintául egy hozzá ténybeli és jogi alapon azonosnak minősülő ügyben. Ez az „átlagos” jogerős ítélet észszerűen kötőerővel nem bír, de megkönnyíti az elsőfokú bíróság későbbi döntéshozatalát, segíti az egységes jogértelmezést. Ahogy a mintaperi ítélet is teszi, szolgálja a jogegység kialakítását. Ugyanakkor az „átlagos” jogerős ítélet nem jár azzal a következménnyel, hogy a későbbi, vele ténybelileg és jogilag azonos ügyben más eljárási szabályok érvényesüljenek. A Kp. 33. § (3) bekezdése azonban a mintaperi ítélethez ilyen különös eljárási felhatalmazást társít: *„A bíróság a mintaperben hozott ítélet jogerőre emelkedését követően indult, az (1) bekezdés szerinti jogvitát is e § szabályai szerint bírálhatja el.”* Azaz lehetővé teszi a tárgyaláson kívüli elbírálást, sőt az egész eljárás egyszerűsítését, a korábbi bizonyítási eljárás eredményének felhasználását (megjegyzem egy olyan peréet, amelyről a későbbi felperes nem is tudhatott). E szabály és az 1/2021. KJE határozat [33] bekezdésében foglalt kötelezettség számomra azt jelenti, hogy a mintaperi ítélet valami többlettartalommal bír az „átlagos” jogerős ítélethez képest, amit ez a többségi határozat nem keresett meg és nem azonosított.

Budapest, 2024. május 21.

Dr. Tóth Kincső s.k. bíró